

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Promisiuni

ni s'au făcut cu duiumul de către guvernul dlui Maniu, venind la putere după căderea celui liberal. Din coloanele acestui ziar, care are nu numai pe frontispiciu întipărit cuvântul de economic, ci într'adevăr a epuizat noțiunea în întreg înțelesul acestui cuvânt; am exilat pentru totdeauna politica, în-deosebi cea de partid. Chiar în cazul de față nu motive de sentiment sau politice ne fac să reamintim aceste promisiuni nesatisfăcute ale actualului guvern. Este trist lucru constatarea faptului, că situația economică în interiorul țării niciodată nu a avut caracter mai sinistru, decât în ultimele șase luni ale dominației actualului guvern.

Aruncând o privire asupra activității producției, fie agricole, fie industriale sau comerciale, vedem un regres.

În toate ramurile de activitate economică criza se întefeste. Lipsă de producție, lipsă de consumație, impozite și dări exagerate, taxe și majorări de prețuri ale produselor întreprinderilor comerciale ale statului este tot ceea ce caracterizează activitatea de până acum a guvernului.

În toată activitatea economică a guvernului, făcând bilanțul de jumătate an, — nu vedem decât un singur act de valoare pozitivă: stabilizarea leului. Cât despre imprumul extern, efectele lui se pronunță în impozite exagerate, aruncate asupra publicului sub atâtea forme. Iată deci ceea ce s'a realizat din promisiuni.

Dar altceva promitea guvernul în trecut și la altceva se aștepta viața economică, decât la ceea ce a realizat guvernul până astăzi.

O activitate mai rodnică în sens de ușurare a greutăților economice; mai multe fapte, — mai puține vorbe și promisiuni. Asta e ceea ce așteptăm dela guvern. Nu-i de ajuns să vrem ceva, după cum nici nu e consult să studiem mereu problemele, ele trebuiesc atacate cu mai multe dibăcie, satisfacând în primul rând necesitățile ardente ale vieții economice cari se prezintă, vederea căror nu reclamă decât o judecată clară. Guvernul revizuiindu-și promisiunile din trecut și comparându-le cu ceea ce a realizat, va vedea cât mai are de făcut.

ch.

Százmillió dolláros külföldi ajánlatot kapott a kormány a kincstári erdők kitermelésének koncessziójáért

A Danubia bécsi fakitermelő vállalat, amely Közép-európa egyik legnagyobb faipari koncernje, ajánlatot nyújtott be a román kormányhoz, amelyben a kincstári erdők kitermelésének koncessziójáért százmillió dollárt ajánl fel. A Danubia köbméterenkint öt dollárt ajánl fel a kitermelendő fáért és tekintettel arra, hogy a kincstári erdőkben kitermelésre váró fa mennyisége cca húszmillió köbméternek felel meg, ez az összeg kerek százmillió dollárt tenne ki. Az ajánlat, értesülésünk szerint, rendkívül intenzíven foglalkoztatja a kormányt, ami érthető is, mert hiszen a százmillió dolláros tranzakció összegben is nagyobb jelentőségű, mint a stabilizációval kapcsolatos hatvan millió dolláros kölcsön és a gyufatröszt 36 milliós kölcsöne.

A kormánynak, bármilyen előnyösnek látszik is az ajánlat, a faszakma reprezentánsainak hozzászólása nélkül nem szabad döntenie az ajánlat fölött, mert hiszen itt a bel-földi faipar egzisztenciájáról is szó van, amelynek ugyyszólván egyedüli életforrása a kincstári erdők kitermelése

Conzernul italo-belgian de electricitate a primit concesiune ca să întreprindă electrificările în România

Electrificarea țării o pretind interesele național-economice, pentru că bogățiile țării numai așa se pot exploata mai bine.

Până în prezent energia a fost prea costisitoare și din acest motiv nu s'au putut fonda mai multe întreprinderi.

Gazul metan nu a putut să fie utilizat după plac și din acest motiv s'a ivit discuția în jurul electrificării țării.

Specialiștii unui concern de electricitate franco-belgian

au făcut studii la fața locului

în Cluj, Timișoara, Arad, Oradea etc. Acest concern, care are o centrală în Bruxelles și alta în Milano, după cum se anunță,

a primit concesiune dela guvern pentru electrificarea țării,

după examinările întreprinse. Intrucât se va realiza programul, în cel mai scurt timp se vor construi centrale electrice în Ardeal și Banat, cu uzine hidraulice, înzestrate cu centrale termice.

Junius 30-án lesznek a kereskedelmi és iparkamarai választások

Már jelentettük, hogy junius 30-ra irták ki a módosító törvény alapján megtartandó kereskedelmi és iparkamarai választásokat. A választásokra az egész országban folynak az előkészületek. Kolozsváron szavaznak: Cluj, Naszód, Szilágy, Szamos és Tordamegyék elektorai, akik négy évi időtartamra választják meg az új törvény értelmében a kamara igazgatótanácsának tagjait. A szavazás a kamara Calea Victoriei 51 szám alatti helyiségében lesz. Az elsőemeleti tanácsteremben (I.

szekció) szavaznak a kereskedelmi osztály első csoportjainak tagjai. Nagykereskedelem, bizomány, pénz, hitel és biztosítóintézetek. A második emeleti közgyűlési teremben (II. szekció) a kiskereskedők, az első em. 8. számú szobában (III. szekció) az üzemi, bányás és gyáripar és a 9. számú szobában (IV. szekció) a kisiparosok szavaznak. A választások reggel nyolckor kezdődnek és délután hat óráig tartanak, délben két órai megszakítással.

Az ígéretek

Özönét zuditotta a Maniu-kormány az országra, amikor átvette a hatalmat elődjeitől, a liberálisoktól. Ennek a lapnak a hasábjairól mindenkori ki volt küszöbölve a politika, mert hiszen zászlóját az ország gazdasági érdekeinek a szolgálatába állította. Nem is politikai célok vezetnek bennünket akkor, amikor a Maniu-kormány be nem teljesedett ígéreteiről teszünk említést. Az ország gazdasági képe talán soha nem mutatott ilyen elszomorító színeket, mint most a Maniu-kormány feléves ténykedése után. Az ipar kétségbeesetten pang, alig van olyan termelővállalat, amely ne redukálta volna jelentős mértékben üzemét, nem is beszélve arról, hogy számos üzem be is szüntette a termelést és még számokban a beszüntetés gondolatával foglalkoznak. Ugyanez a helyzet a kereskedelemben is, ahol nem mulik el nap, hogy fizetésképtelenségek és csődök ne következzenek be. A fogyasztási krízis elérte mély pontját, a kereseti lehetőségek majdnem zéróig süllyedtek. Nem sokkal vigasztalóbb a mezőgazdaság helyzete sem.

Azonkívül, hogy a kormány stabilizálta a lejt, jóformán semmit nem realizált azokból az ígéretekből, amelyet kormányrajátása előtt és után tett. Jól tudjuk, hogy az ország gazdasági rekonstrukciójához idő kell, sőt a jóakaratot sem vitatjuk el a kormánytól, de valahogy úgy érezzük és érzi velünk együtt az egész vergődő gazdasági élet, hogy a praktikus megoldások elsiklanak, elsorvadnak a tanácskozások és tervezetések között. Nem elég akarni valamit, meg is kell csinálni. És sohasem volt nagyobb szükség cselekedetre, mint ma, amikor a gazdasági élet horizontján felgyűlt fekete fellegek felhőszakadással fenyegetnek. Több lendületre, több fiatalos energiára van szükség, nem körüláncsolni kell a problémákat, hanem az operatív bizottságokkal kell belevágni a problémák és megoldások közepebe. A kormány vegye revízió alá azokat az ígéreteket, amiket tett és hasonlítsa össze azzal, ami még megvalósításra vár, aztán realizálja az ígéreteket, de minél előbb, mert különben ez a jobb sorsra érdemes ország egészen elvész...

Am anunțat la timp, că Banca Ardeleană din Cluj s'a cointeresat la Banca Comercială și Agricolă din Timișoara. Institutul din Timișoara acum funcționează, ca filială a Băncii Ardeleane din Cluj, schimbându-și și adresa telegrafică „Comerz-banc” în „Ardealbanc”. Bioururile băncii se află în str. V. Alexandri No. 2.

La Direcțiunea Generală CFR a avut loc o conferință, în care s'a desbătut reducerea bugetului CFR. La conferință s'a hotărât să se suprimă lucrările, cari nu sunt necondiționat necesare de urgență, reducându-se toate speșele la un minim acceptabil pentru a se face economii.

Banca „Dunărea de Jos” din Ișmail, a cerut moratoriu, având la pasive 12 milioane lei.

Comisia vamală și-a încheiat lucrările întreprinse pentru revizuirea tarifului vamal; după cum am mai anunțat. Dl. Madgearu, a promis să solicite și păreri comercianților și industriașilor, înainte de a supune proiectul spre votare.

Delegațiile de branșe se vor prezenta personal dlui ministru pentru a-și spune verbal păreri. Până acum au fost ascultați reprezentanții întreprinderilor miniere și ai fabricelor de ciment.

Ministerul Muncii a stabilit un nou program de muncă pentru societățile de asigurări prin circulara No. 20.708—929.

Timpul de muncă al instituțiilor de asigurări s'a stabilit între orele 8—2 a. m. cu excepția zilelor de luni și vineri, în cari se vor lucra restanțe și după masă între orele 4—7.

Prima Fabrică de Pieptene și Ornamente de Păr din Oradea s'a incendiat și a ars. Daunele se restituie prin asigurare, contractată în valoare de 50 milioane. Daunele de altfel se evaluiază la 2.500.000 lei.

Megkezdődtek a lengyel-román kereskedelmi szerződés tárgyalásai

E héten kezdték meg Bukarestben a lengyel-román kereskedelmi és gazdasági szerződés tárgyalását a két kormány kiküldöttei. Gafencu külügyministeri államtitkár megnyitó beszédében elmondotta, hogy a tárgyalások célja az, hogy a két ország között olyan gazdasági kapcsolatot létesítsenek, mely szerint mindaz, ami Lengyelországban felesleges, Romániába kerüljön, viszont Románia gazdasági termékeinek ily módon biztosítsanak piacot Lengyelországban. Szembek gróf, bukaresti lengyel követ szólt fel ezután és kijelentette, hogy teljesen biztosra veszi a két állam közötti gazdasági és kereskedelmi kapcsolat létrehozását.

Százmillióra emeli alaptőkéjét a medgyesi Első Földgázüzemű Üveggyár Rt.

Az Első Földgázüzemű Üveggyár Rt. Medgyes, amint azt annakidején megírtuk, medgyesi üzemében Fourcault szkeciót állított fel és diszűvegek gyártására is berendezkedett.

A vállalat ezenkívül elhatározta, hogy Bukarestben fonesorozó és esiszolózó üzemet állít fe. A nagyarányú investíciók tőkeemelés tettek szükségessé és ezért a május 31-én Bukarestben tartandó rendes évi közgyűlés határozatot hoz a részvénytőkének 50 millió lejről 100 millió lejre való felemelésére. Ugyanakkor az alapszabályokat oly

értelemben módosítják, hogy az alaptőke 125 millió lejig emelhető.

Avállalat múlt évi, most megjelent mérlege kitűnő rentabilitásról számolt be, amennyiben 50 millió lej részvénytőke és 16,935.610 lej tartalékok mellett 11,514.584 lej tiszta nyereséget mutat ki, amely eca 16 százalékos rentabilitásnak felel meg.

Az új emissziót — amint értesülünk — a régi érdekeltségek fogják lejegyezni, úgy, hogy annak sikere már biztosítva van.

Prima Fabrică de Sticlă cu Gaz Metan S. A. din Mediaș își sporește capitalul la 100 milioane lei

Prima Fabrică de Sticlă din Mediaș nu demult și-a mărit uzinele, organizându-și a secție sistem Fourcault, pentru fabricarea de sticlă fină și sticlă ornamentală.

Fabrica își va majora și uzinele din București înființându-și o secție de cizelare și amalgamare. Aceste noi investițiuni au determinat pe conducătorii întreprinderii, să urce capitalul social. Astfel la adunarea generală, ce s'a ținut în București, la 31. Mai s'a hotărât urcarea capitalului dela 50 la 100 milioane lei. Tot cu aceasta oca-

ziune s'au modificat și statutele în sensul, ca acest capital să poată fi urcat ulterior la 125 milioane.

Bilanțul pe anul trecut publicat de curând, dovedește frumoasa rentabilitate a acestei întreprinderii. Cu capitalul social de 50 milioane și rezerve de 16,935.610 lei s'a ajuns la un beneficiu net de 11,514.585 lei, ceea ce înseamnă o rentabilitate de 10 procent a capitalului.

Noua emisiune de acțiuni va fi preluată în întregime de acționarii vechi.

Az Olasz-Belga Villamossági Társaság kap koncessziót Románia elektrifikálására?

Románia elektrifikálása elsőrendű nemzetgazdasági érdek. Az ország mérhetetlen gazdagságát csak úgy lehet kibányászni, ha az ipartelepek száza kezdik meg termelő munkájukat. Az ipartelepek alakulásának eddig egyik legfontosabb akadálya volt a drága energia. Eppen ezért az ország közgazdasági életének vezetői sokat gondolkoztak az olcsó energiaforrások létesítésének kérdésével. A földgáz lett volna erre a célra a legalkalmasabb energiaforrás, azonban a földgáz kihasználását különböző okok miatt nem lehetett keresztül vinni. Így terelődött rá a figyelem a vízierők kihasználására és villamos centrálék építésére.

A kormány az energiátörvény meghozatala után külföldi szakértőket hívott meg az országba, akik alapos terepszemlét végezve különböző vidékeken, megállapították, hogy eddig a vízierőknek még egy századrésze sincs kihasználva.

Egy jól végrehajtott elektrifikálási program által olcsó árammal lehetne ellátni nemcsak az ipari centrumokat, hanem a közlekedési hálózatoktól messze fekvőbb falvakat is.

Az olasz-belga villamossági világcégnek műszaki szakértői főbbek között Kolozsváron, Nagyváradon, Aradon és Temesváron is végeztek helyszíni tanulmányokat. Ez a világcég,

amelynek Milánóban és Brüsszelben vannak a központjai, ugyilátszik ígéretet kapott a kormánytól arra, hogy az ország elektrifikálási programjának egy részét velük hajtatja végre. Erre vall az, hogy a tanulmányut végeztével a résztvevő mérnökök részletes jelentést tettek a kereskedelmi és iparügyi miniszternek s egyúttal hevenyészett programot terjesztettek elő a műszaki munkálatok megkezdését illetőleg.

Az Olasz-Belga Társaság monopóliumot akar szerezni az ország egyes vidékeinek elektromos ellátására. Ha a monopóliumot megkapja, úgy

azonnal megkezdí úgy Erdélyben, mint a Bán-ságban a villamos centrálék építését,

magasfeszültségű áramvezetéseket létesítenek, vízműveket építenek s a jelenleg nem egészen kifogástalanul működő vízműveket thermikus centrálékkal egészítik ki.

Kétségtelen, hogyha az Olasz-Belga Társaság a monopóliumot megkapja, nagyszerű üzletet csinál. De az is bizonyos, hogy erre az üzletre, ha a motorikus és világítási áramot olcsón adják el, a fogyasztó sem fizet rá. A gyáripár fejlődésének nálunk számtalan akadálya van. Ha az olcsó energia-szolgáltatás kérdése kedvező megoldást nyer, a legnagyobb akadályok egyike esik el.

Megírtuk, hogy az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. magába olvasztotta a temesvári Kereskedelmi és Gazdasági Bank Részvénytársaságot. A temesvári intézet már mint az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. fiókja működik és ennek megfelelően távirati címét is megváltoztatta a régi Commercibank helyett „Ardealbanc”-ra. Az intézet levélcíme Timișoara Str. V. Alexandru 2.

A CFR. vezérigazgatóságánál e hét végén értekezlet volt, amely értekezlet a vasúti költségvetés leszállítását tárgyalta. Elhatározta az értekezlet, hogy takarékosági szempontból a nem feltétlenül szükséges munkálatokat beszünteti és a kiadásokat a minimumra redukálja.

Az Izmailban működő Banca Dunerea de Jos pénzüintézet 12 millió lej passzívával moratóriumot kért.

Megírtuk, hogy az ipari és kereskedelemügyi miniszter által kinevezett bizottság elkészült a vámtarifák módosításáról szóló tervvel. Amint értesülünk, Madgearu miniszter mielőtt a tervezetet végleges formába önti, meghallgatja az egyes ipari és kereskedelmi érdekeltségek véleményét. A szakmai küldöttek személyesen keresik fel a minisztert és szóban adják elő az új módosított vámtarifák elleni kifogásaikat. Eddig a kőszénbányák és cementgyárak képviselőit hallgatta meg a miniszter.

A közmunkaügyi miniszterium 50.708—929 számú rendeletében új munkarendet állapított meg a biztosító intézetek számára. A rendelet értelmében a biztosító intézetek munkaideje munkanapokon 8—2-ig tart, kivétel képeznek a hétfő és a pénteki napok, amikor a restanciák elvégzésére 4 és 7 óra között is dolgozhatnak a tisztviselők.

Az Első Nagyváradai Hajdismű és Fésűárugyár üzemében a celluloid-anyagban lévő fémrészekből dörzsölés folytán kipattanó szikrák következtében tűz ütött ki, amely az egész gyárpületet elhamvasztotta. A kár ötmillió biztosítás révén részben megtérül. A tűzkárban, értesülésünk szerint, a következő intézetek vannak érdekelve: Steaua Română 2,854.170 lej, Prevederea 2,500.000 lej. A tűzvizsgálat megállapította, hogy a katasztrófaért senkit sem terheli felelőség.

A Resica erdőmunkásai sztrájkolnak

A Resica-művek uradalmainak erdőmunkásai nemrég bérjavítást kértek. Az ismételt folyt tárgyalások eredménytelenek maradtak, mert az igazgatóság elzárkozott a bérjavítás elől. A Resica-művek több ezer főnyi erdőmunkása emiatt hétfőn reggel nem állott munkába.

A pénzügyintézetek inkább lemondanak a visszleszámitolási hitelről, de nem türik a Banca Națională gyámkodását

Sem a többségi, sem a kisebbségi pénzügyintézetek nem teljesíthetik a Nemzeti Bank kamatláb mérséklési óhaját
Rövidesen megindul a pénzdrágulás lavinája — Tisztázni kell a törvényes kamatláb kérdését is

A Banca Națională egymást követő két hankráta emelésével kapcsolatosan, amely semmivel sem volt indokolható, a legnagyobb meglepetést keltett, pénzügyi és tőzsdéi körökben, hogy a Banca Națională a kétszeri kamatlábemelés ellenére is ragaszkodik a kamatmérséklésre irányuló programjához. A Banca Națională még jóval a kamatlábemelés előtt arra hívta fel a vele kapcsolatban álló pénzügyintézeteket, hogy a kihelyezési kamatlábat a visszleszámitolásnál 12, magánfeleknél pedig 18 százaléknál magasabb százalékban ne követeljék. A bankráta emelése után a pénzügyintézetek abban a meggyőződésben éltek, hogy ez a régi elvárásukat jelenti — *am tévedtek*. A Banca Națională utasította összes fiókjait, hogy a körzetükbe tartozó pénzügyintézeteknek újlag is nyomtatékosan ajánlják figyelmébe, hogy

a ráta-emelés ellenére is ragaszkodik a régi irányelvekhez.

A Banca Națională kolozsvári fiókja a hét folyamán értekezletre hívta össze az összes kolozsvári pénzügyintézetek vezetőit. Az értekezleten Ionescu igazgató kijelentette, hogy a Banca Națională továbbra is az az óhajja, hogy

az összes pénzügyintézetek továbbra is tartsák be a Nemzeti Banknak a kamatláb nagyságára vonatkozó múlt évben kiadott rendelkezéseit.

A pénzügyintézetek képviselői nagy meglepetéssel vették tudomásul Ionescu közlését. Nyomban kijelentették, hogy

a rendelkezés betartása lehetetlen.

és leküzdhetetlen akadályokba ütköznek. Különösen a nagyobb visszleszámitolási hitelt élvező pénzügyintézetek vezetői tiltakoztak a kamatláb limitálása ellen s azt hangsúlyozták, hogy a visszleszámitolásnál a javukra mutató

két és félszázalékos kamatdifferencia még a rezsiköltségeket sem fedezi.

Az értekezleten jelenlévő pénzügyintézetek képviselői azzal a meggyőződéssel távoztak el az értekezletről, hogy annak semmi gyakorlati jelentősége nincs, minthogy a kamatláb limitálására vonatkozó rendelkezését a Nemzeti Banknak, respektálni semmi körülmények között sem lehet.

Az értekezlet után az Ar-

dealul Economic munkatársa beszélgetést folytatott az egyik legnagyobb román pénzügyintézet igazgatójával, aki a Nemzeti Banktól nagy reeszkomptot élvez.

— Képtelenség — modotta informátorunk — a Nemzeti Bank rendelkezésének eleget tenni. Már a múltban is, mikor a kamatláb alacsonyabb volt a mainál, nagy nehézségekbe ütközött a kamatláb mérséklése, most azonban teljesen lehetetlen ezt betartani. Igaz, hogy a Nemzeti Bank aránylag olcsó kölcsönt bocsájt rendelkezésünkre, de viszont tagadhatatlan az is, hogy

az adminisztrációs költségek olyan nagyok, hogy a kedvezményes kölcsön a valóságban nem sokat jelent.

Most, mikor a külföldön is megdrágult a pénz, igazán nem lehet azt kívánni tőlünk, hogy mi, akik a külföldi pénzügyintézeteknél sokkal nagyobb nehézségekkel küzdünk, alacsonyabb kamatláb mellett eszközöljünk kihelyezéseket.

Beszéltünk ezután egy kisebbségi pénzügyintézet vezetőjével is.

— Minket kisebbségi pénzügyintézeteket — mondotta — nem kötelez annyira a kamatláb limitálása, mint a többségi pénzügyintézeteket. Mi mostoha gyermekei vagyunk a Nemzeti Banknak s

ránk csak akkor gondolnak, ha ha valamit tőlünk kérnek.

Igy történt ez most is. Meghívták a kisebbségi pénzügyintézet vezetőit is, mintha a kamatláb megállapítása tőlünk függne. Pedig mi a kamatláb emelkedésére vagy esésére alig gyakorolhatunk valami befolyást. Mi eddig sem igen vettük igénybe a Banca Națională jóindulatát és kizárólag betéteseinkre voltunk utalva. Így természetesen nem respektálhatjuk a kamatláb mérséklésére irányuló rendelkezést sem.

A kisebbségi pénzügyinté-

zetek eddig is mérsékelt kamatláb mellett helyezték ki tőkéiket

és eztán sem fognak mást cselekedni. A kisebbségi pénzügyintézetek nem türik a Banca Națională gyámkodását s úgy tudom, hogy *többek között inkább lemondanak a visszleszámitolási hitelről*, semhogy a Banca Națională előírásaihoz alkalmazkodjanak.

Eddig szól a két nyilatkozat. Ezekből a nyilatkozatokból pedig kiténik, hogy

a Banca Naționalănak nem áll módjában a meginduló kamatdrágulási lavinának a megállítására.

Hogy ez a lavina be fog következni, az kétségtelen, mert hiszen a pénzügyintézetek nem tehetnek mást. Más kérdés az, hogy hogyan fogadja majd a gazdasági élet a kamatdrágulást, amely csak azért nem érezhető még jelentősebb mértékben,

Egyelőre nem áll be változás a Szana-koncern vezetésében

Bécsben dől el a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. további sorsa

A temesvári és bánági piac Szana Zsigmond halálának hatása alatt áll. Szana Zsigmond sokkal nagyobb irtó hagyott maga után, semhogy az egész közgazdasági élet ne várná érdeklődéssel, mi történik az ő energiájának pótlására. Illetékes helyről nyert értesülések szerint

változásokról beszélni még korai,

hiszen azok, akiknek joguk van intézkedni, még nem döntöttek, addig pedig minden úgy megy tovább, mint Szana Zsigmond életében. Mint ismeretes, a Szana-koncern részvényei nem központosulnak oly nagy mennyiségben egy kézben, hogy majoritásról lehetne beszélni.

mivel egyrészt most a gazdasági viszonyok kizárnak minden újabb befektetést és vállalkozást, másfelől a nyári hónapokban nem is remélhető a gazdasági élet fellendülése. A pénzügyintézetek így trezorjaikban kénytelenek a pénzt tartani és már csak a kamatveszteség csökkentése miatt is szívesen helyeznek ki jó kezeknek olcsó kamatu tőkéket.

A Banca Națională kamatlábemelésével kapcsolatban fölmerült egy másik igen fontos kérdés is: *a törvényes kamatláb kérdése*. Amint lapunk legutóbbi számában megírtuk, az igazságszolgáltatás gyorsítására vonatkozó 1925. évi törvény 49. szakasza kimondja, hogy a Banca Națională visszleszámitolási kamatlábnál magánügyleteknél 4, kereskedelmi ügyleteknél 6 százalékkal lehet többet felszámítani és ez Romániában, illetőleg a román jogszolgáltatásban a törvényes kamat. Eszerint

a törvényes kamat most tizenöt és félszázalék volna,

kérdés azonban, hogy a bíróságok ezt a kamatnívót akceptálják-e. Ha tekintetbe vesszük, hogy ehhez a kamathoz a kölcsöntnyújtó banknak még joga van költség és illetek címén 1—3 százalékot hozzászámítani, igen valószínű, hogy a most 14—16 százalékra csökkent bankkamat a kereskedelmi forgalomban rövidesen ismét 20 százalék fölé fog emelkedni és ezt a Banca Națională képtelen lesz megakadályozni, ha csak nem szállítja le a bankrátát az első felemelés nivójára.

A részvények egy hányadát a Marmorosch Blank-blankház, a bécsi Schöller-bankház, a budapesti Angol-Magyar Bank és a Szana-család bírja. A családnak a részvénytulajdonosok között kiegyenlítő szerepe van, úgy, hogy a jövőre sem alakulhat ki olyan majoritás, amely a vezetést magához ragadhatná. Blank Aristidet Párisban érte Szana halálának híre. Blank értesülésünk szerint

Bécsben tartja meg az érdekeltekkel az első megbeszélését a Szana-koncern ügyében.

Valószínűleg, hogy ennek a hétnek első napjaiban a Blank, Schöller és Angol-Magyar bank vezetői Temesvárott folytatják a tárgyalásokat. Temesvári és bánági közgazdasági körökben úgy tudják, hogy

a koncern megmarad jelenlegi formájában.

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Bank Részvénytársaságnál az egyes igazgatók tovább folytatják eddigi működésüket. Az ügyvezetésben semmi változás nincsen.

Citiți „Lemnul,”

**Ne fogadjon el mást
„Mira“ légyfogó
a legjobb!**

Prin o nouă ordonanță a Comisiei interimare întreprinderile comerciale municipiare sunt oprite să-și facă plățile

Furnizorii orașului supuși vexațiilor electorale?

Monitorul Municipiului Cluj în numărul din 16. Mai publică numele membrilor comisiei pentru studierea și pregătirea planului de comercializare a întreprinderilor cu caracter comercial ale orașului Cluj, conform dispozițiilor legii comercializării, care urmează să se aplice cu data de 1 Ianuarie 1930.

Este interesantă această știre, și o comentăm având în vedere faptul că

între comercianții și industriile furnizoare instituțiilor municipale sau ale statului legea veche a contabilității constituia prin rigoare și formele ce o caracterizau impunea dificultăți de neînălțat.

În cele mai multe cazuri întreprinderile sufereau enormepagube, până ce puteau să aprovizioneze cu cele mai urgente necesare lucruri și materiale. La fel legea veche a contabilității cu formele ei învechite îngreuna nespun de mult furnizorilor încasarea pretensiunilor lor dela aceste întreprinderi, cari, deși au caracterul comercial, au fost încetușate de forme, oprindu-li-se orice mișcare mai repede, precum și o administrație în sens comercial.

Redactarea și punerea în aplicare a noiei legi a comercializării a fost deci atât pentru aceste întreprinderi, cât și pentru marele public, cari în formă de furnizori păstrează contact cu aceste, o foarte solutară măsură a guvernului. Cum ultimul termen de aplicare a noiei legi a comercializării este 1 Ianuarie 1930. Comisia interimare a orașului Cluj și-a constituit comisia de studiere și pregătire a planului de comercializare.

Și în acest timp, paralel cu aceste lucrări

se pornește o altă acțiune, care este complect contradictorie, nu numai cu spiritul noiei legi, dar suprimă și obiceiurile de până ieri, sub forma căror se găsea un „modus vivendi” de-a ușura situația acestor întreprinderi comerciale ale orașului,

precum și ale furnizorilor.

Pe noi ne privește nu atât chestiunea Uzinelor electrice, sau ale Apeductului, cât felul cum înțelege Comisia interimare să procedeze în ajunul aplicării unei legi mai moderne față de furnizorii acestor întreprinderi comerciale, printr'o ordonanță circulară de curând venită directorilor acestor uzine, prin care se suprimă drepturile de plată a caserilor acestor întreprinderi. Urmând ca

toate plățile să le facă Caseria Centrală

a primăriei. Știm prea bine ce înseamnă acest lucru

Furnizorii vor sta săptămâni întregi la ușa caseriei centrale cu facturile lor neachitate.

De ce această nouă măsură vexatorie? În favoarea cui s'a

Az Erdélyrészi Fatisztviselők, egyesületének közgyűlése

Internátust alapítanak a fatisztviselők

Az Erdélyrészi Fatisztviselők Egyesülete vasárnap tartotta meg a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara tanástermében hatodik évi rendes közgyűlést Kelemen Bernát ügyvezető elnök elnökele alatt. A közgyűlés egyhangulag kimondotta, hogy a fatisztviselők gyermekei neveltetésének megkönnyítésére Erdély valamelyik iskolaközpontjában internátust állít fel. Amennyiben lehetséges, az internátus már az őszi tanév előtt megnyitja kapuit.

Az egyesület nemrég elhunyt nagyérdemű elnökének, Eichner Sándorvettöltötte be. Ügyvezető elnökké ismét töltötték be. Ügyvezető elnökké ismét ipar rt. ügyvezetőigazgatóját választották meg.

ipar rt. ügyvezető igazgatóját választották meg, akinek az egyesület felvirágkoztatása terén hervadhatatlan érdemei vannak.

Az új munkatörvénynek a tisztviselők felmondási idejére vonatkozó sérelmes intézkedései ellen az egyesület a rokonszervezetekkel karöltve országos mozgalmat indít.

Ugyanezen a napon zajlott le a Fatisztviselők Nyugdíjgyűlése is Svéd Zsigmondnak, a Swag igazgatójának elnökele alatt. A közgyűlés elhatározta, hogy a fatisztviselők nyugdíjbiztosításának végleges rendezése érdekében június 16-án Brasóban rendkívüli közgyűlést tart.

Hiób hírek jelentek meg a Banca Chrissoveloni válságáról a napisajtóban

Negyvenötmillió lej nyereséggel zárult a bukaresti nagy bank mérlege, amelynek hatalmas külföldi érdeklőségei vannak

Az egyik kolozsvári napilap a Banca Chrissoveloniról irt cikket, amelyben az előkelő bukaresti nagy bank válságáról számolt be. A lap állításait illetékes helyek megcáfolták, mert azok minden alapot nélkülöztek.

Hogy mennyire alaptalanok voltak a Banca Chrissoveloni válságáról szóló hírek, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a bank a napokban publikálta mérlegét, amely **negyvenötmillió lej nyereséggel zárult.**

E nyereség önmagába véve is kiváló eredmény, de azt méginkább jelentékkennyé teszi az a körülmény, hogy a bank mérlegében **összes korábbi veszteségeit teljes összegében leirta** és így a kimutatott nyereséget semmiféle további amortizáció nem terheli.

Amint ismeretes a Banca Chrissoveloni a legutóbbi idő-

ben hatalmas külföldi érdeklőségeket létesített, patronusa az intézetnek a *Niederösterreichische Escompte Gesellschaft*, Wien amely

Középeurópa egyik legnagyobb intézete.

A Banca Chrissoveloninak ezenkívül több előkelő külföldi intézettel vannak közös vállalkozásai, így bizonyos foku érdeklőségekben áll az intézet a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal* is.

Mindenesetre különös, hogy egy egyébként komoly napilap ilyen hiób hírekkel riasztja az amugyis ideges pénzpiacot. Az ilyen és ehhez hasonló alaptalan sajtóközlemények a legnagyobb mértékben veszélyeztetik a piac amugy is meglazult biztonságát, ezenkívül a külföld előtt is kedvezőtlen színben tünteti fel a romániai pénzpiacot.

luat această măsură? Suntem curioși dacă origina acestei ordonanțe emană dela contabilitatea centrală a primăriei, și are caracterul unei individii a superiorului față de întreprinderile supuse vexațiilor șefului contabil ambițios, sau cum suntem în pragul alegerilor, este un simplu truc electoral, eficacitatea căruia este cam îndoiioasă? Cui prodest? Sperăm că lămuririle cuvenite ale dlui Richard Taffli, prepusul consilier al serviciilor economice și financiare ale orașului Cluj le vom avea în cel mai scurt timp.

Kereskedelmi és Iparkamara Cluj

Osszehívás

Mi a cluji Kereskedelmi és Iparkamara ideiglenes bizottságának az elnöke, a Kereskedelmi és Iparkamara újjászervezési törvényét módosító törvény végrehajtási utasítás 2. szakasza értelmében, kihirdetve a Monitorul Oficial 1929. évi április 26-án megjelent 21. számában, valamint az 1929. évi május 7-iki 1438. számú legmagasabb királyi rendelet alapján, 1929. június 30-ára összehívjuk a kereskedő és iparos választókat a következő megyékből: 1. Cluj; 2. Năsăud; 3. Sălaj; 4. Someș és 5. Turda, hogy megválasszák 4 évi időtartamra a Kereskedelmi és Iparkamara Igazgató Tanácsának a tagjait. A választás Clujon fog megtartatni 4 szavazási körletben.

I. szavazási és központi választási iroda a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében, Cluj, Calea Victoriei 51. szám I. em. tanács-terem.

E szekcióban szavaznak a kereskedelmi osztály tagjai az I. csoportból: nagykereskedelem, bizományos, pénz- és hitelintézetek, biztosítókintézetek és választanak 14 rendes és 14 póttagot.

II. szavazási szekció ugyancsak a Kamara helyiségében, II. emelet, közgyűlési terem. Itt szavaz a kereskedelmi osztály tagjaiból a II. csoport: kiskereskedelem és választ 10 rendes és 10 póttagot.

III. szavazási szekció ugyancsak a Kamara helyiségében, I. emelet, 8. sz. szoba. Itt szavaz az iparososztály tagjaiból az I. csoport: üzemek, bányák, gyárak stb. és választ 14 rendes és 14 póttagot.

IV. szavazási szekció szintén a Kamara helyiségében, az I. emelet, 9. számú szobában. Itt szavaz az iparososztályból a II. csoport: kisiparosok és választ 10 rendes és 10 póttagot.

A választásban az illető csoportot megillető mandátumra kizárólag csak az ehhez a csoporthoz tartozó kereskedő- és iparos-választók vehetnek részt. Mindenki csak abban az ipari vagy kereskedelmi csoportban választható, amelyiknek a tagja.

A választási műveletek egy napig tartanak. A szavazás legkésőbb reggel 8 órakor veszi kezdetét és délután 6 óráig tart, déli megszakítással 12 és 2 óra között. Ha délután 6 órakor még volnának szavazók, a szavazás 8 óráig fog tartani, amikor befejeztetik.

Minden tag köteles a szavazás alkalmával bemutatni a választási iroda elnökének tagsági igazolványát.

Kolozsvár, 1929 május 30.

Az ideiglenes bizottság elnöke:

Ing. I. F. Negrușin s. k.

Főtítokár:

Nicolae Căciulă s. k.

BEREA Az „**URSUS**” este excelentă
sör a legjobb

Băncile nu pot să-și reducă dobânzile

Mai bine renunță la reescompt, decât să sufere tutoratul Băncii Naționale

Banca Națională, urcând taxa scontului în scurt timp în două rânduri, a provocat mare consternație, în special pentru motivul, că odată cu această operație pretinde băncilor să-și reducă dobânzile la 12 la sută pentru creditele interbancare și la 18 la sută pentru cele particulare.

Băncile au crezut la început, că urcându-se taxa scontului, **se va renunța la vechiul principiu.**

Dar s'au înșelat, deoarece Banca Națională a continuat să pretindă băncilor, ca să-și reducă dobânzile, atunci când taxa scontului s'a urcat

La Banca Națională din Cluj a avut loc zilele aceste o confătuire a bancherilor, la care dl director Ionescu a atras atenția băncilor, ca

să respecte dispozițiile, pe cari le-a dat Banca Națională în trecut.

Reprezentanții băncilor au rămas surprinși în urma celor pretinse și imediat au declarat, că

nu pot garanța respectarea dispozițiilor primite,

deoarece procentul prevăzut pentru bănci nu este suficient nici pentru acoperirea speselor de regie.

Reprezentanții băncilor au plecat dela adunare convinși, că

nici într'un caz nu se pot reduce dobânzile,

în urma urcării taxei de scont. În chestia reducerii dobânzilor, un distins banquier ne-a declarat următoarele:

— Condițiunile Băncii Naționale nu se pot îndeplini nici într'un caz. Reducerea dobânzilor nu s'a putut realiza nici în trecut, când taxa scontului era mai redusă. Banca Națională într'adevăr ne acordă reescompturi ieftine, dar

spesele de administrație sunt atât de mari încât avantații nu se prea înregistrează

prin ele. Dar nici nu ni-se poate pretinde, ca să ne reducem dobânzile acuma, când banii și în streinătate s'au scumpit și avem mari greutăți și cu institutele streine.

Un reprezentant al unei bănci minoritare ne-a declarat următoarele:

— Băncile minoritare nu au rămas surprinse în urma pretenșiunii Băncii Naționale de a ne reduce scontul. Băncile minoritare au fost cam vitreg tratate de către Banca Națională și de aceste bănci numai atunci se amintea când se cerea ceva dela ele. Așa s'a întâmplat și acuma: reprezentanții băncilor minoritare au fost invitați la confătuire, ca și când redu-

cerea dobânzilor ar depinde numai de ei.

— Noi nici până acuma nu am prea simțit bunăvoința Băncii Naționale, fiindcă am fost nevoiți să ne mărginim numai la depunerile, pe cari le-am avut. În consecință nici nu putem ca să respectăm dispozițiile Băncii Naționale, fiindcă nu dorim să ne supunem unui tutorat. Ba sunt sigur, că

mai multe bănci sunt dispuse, ca să renunțe la reescompt,

decât să accepte condițiunile Băncii Naționale.

Din declarațiile aceste se poate constata, că

Banca Națională nu este

Sulyos válság fenyegeti a bányási malomipart

Rövid idő alatt három malomvállalat fizetési képessége következett be a szakmai dekonjunktura következtében — A szentannai Zimmermann Testvérek Gőzmalma is inzolvens

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” arad-bányási szerkesztőségétől

A bányási malomiparban a rövid idő alatt bekövetkezett három fizetési képességet értendő izgalmat keltett. A szakmai dekonjunktura legújabb áldozata Zimmermann Testvérek szentannai gőzmalma. Ezt a fizetési képességet tudvalevőleg megelőzte a zsombolyai Record gőzmalom és az Erdős Testvérek angyalkuti két gőzmalmanak inzolvenciája.

Szakmai körök az általános gazdasági viszonyokon kívül azzal magyarázzák a fizetési képességeket előidéző szakmai dekonjunkturát, hogy a belföldi gabonaárak az inséges Beszarábia céljaira történt vásárlások miatt nem tartottak lépést a külföldi lanyha irányzattal és

a buzaárak nálunk világszerte fölé emelkedtek.

in stare să stăvilească creșterea dobânzilor,

în urma creșterii scumpetei.

În legătură cu urcarea scontului s'a ivit chestia dobânzilor legale, ce urmează a se încașa de către bănci. În privința acestei legea din 1925, la art. 49, după cum am anunțat, prevede că la creditele particulare se poate percepe o taxă de 4, iar la cele comerciale o taxă de 6%, peste taxa de reescompt, pe care o percepe Banca Națională. Astfel dobânzile permise s'ar cifra la 20%, dacă mai avem în vedere că băncile mai pot să perceapă și pentru spese câte 1—3%. În consecință urcarea dobânzilor este inevitabilă.

Természetesen ezzel kapcsolatos az, hogy malomiparunk a kiviteli vámok és szállítási költségek nagysága miatt sem tud exportálni, úgy hogy a malmok még a buzaárak csökkenése esetén is nélkülözik az export lehetőségét.

A Zimmermann Testvérek fizetési képessége nagy meglepetést keltett a bányási piacon, mert általában bözismert volt a vállalatról, hogy a különböző iparvállalatokkal alátámasztott gőzmalom rentabilitásához nem férhet kétség. A vállalatnak téglá és cserépgyára volt, ezenkívül nagy vas és fűszerüzlete. Zimmermann Testvérek még 1922-ben három és félmillió kölcsönt vett fel az egyik aradi banktól investációs célokra, amely kölcsön időközben

hat és fél millió lejre szaporodott.

Az így megnövekedett tartozással szemben viszont az investíciók értéke jelentősen lecsökkent. Egy hold föld ára például 1922-ben százezer lej körül mozgott Szentannán, ma pedig ennek alig egy negyed-részt éri. Zimmermann Testvérek nemrégiben újabb két és félmilliót investáltak a cserépgyárba, ahol egy gőzszárítót állítottak fel. A bejelentett passzívák tíz és félmillió lejt tesznek ki, mivel szemben az az aktívák hét és félmilliót érnek. A be nem kebelezett hitelezőknek

20 százalékot ajánlanak fel prompt fizetésre és 20 százalékot részvényekben

arra az esetre, ha sikerül a Zimmermann Testvérek vállalatát részvénytársasággá átalakítani. A hitelezők június 2-án tartanak értekezletet, amelyen dönteni fognak, hogy elfogadják-e a felajánlott fivetési kvótát.

(Z. S. J.)

Nyolcvan cég vesz részt a temesvári kozmetikai árumintavásáron

Május 31-től június 5-ig megtartandó 25. országos gyógyszerkongresszus és a vele kapcsolatos gyógyszer- és kozmetikai árumintavásár programját már közöltük. A nagyszabású árumintavásáron a következő bel- és külföldi cégek vesznek részt:

Richter Gedeon Budapest, Egger Vegyészeti gyár Kolozsvár, Farben Industrie Németország, Berger & Lobel olajművek Bukarest, Zoldy mérnök Bukarest, Gea-Krayer Vegyészeti Rt. Temesvár, Kecskeméti gyógyszerész Temesvár, Merck Darmstadt, Bucu Gyógykereskedelmi Vállalat Csernovitz, Dr. Wandern Tápszergyár Bern, Stender Bukarest, Elida vegyészeti Művek, Hygea Kolozsvár, Lady Parfumeria Paris, Varia, Flohr és Nagy gyógyszer-tárak Kolozsvár, Demed Kolozsvár, Agence Generale Francaise, Coty Paris, Chinoin vegyigyár, UFA Temesvár, Földes gyógyszer-tár Arad, Keleti és Murányi Budapest, Olla gummióvszergyár, Balassa gyógyszer-tár, Flora vegyészeti gyár stb., stb. A kiállításra résztvevő cégek száma körülbelül nyolcvan.

Incășările din taxele de timbru sunt bune

Incășările Statului pe luna Aprilie din taxele de timbru și impozit pe acte și fapte juridice se cifrează la suma de lei 360,080.426. Evaluările pentru această lună au fost de lei 323,698.994 deci este o diferență în plus de lei 36,381.432. Incășările pe aceeași lună în anul 1928 au fost de lei 236,525.277'26. Diferență în raport cu perceperile efectuate pe Aprilie 1929 față cu Aprilie 1928 este de lei 123 milioane 455.148'74.

Primăria Municipiului Cluj

No. 12191—2929 cons.

Publicațiunea

Se aduce la cunoștință generală, că la data de 18 Iulie 1929 ora 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte în scris și sigilate pt. furnizarea a 9400 kgr. sârmă neizolată masivă necesară Uzinelor Electrice ale Municipiului Cluj, conform specificațiilor din caietul de sarcini.

Licităția se va ține în conformitate cu dispozițiunile Art. 72—83 din Legea Contabilității Publice la data de mai sus înaintea Delegației Permanente în sala de ședință a Primăriei.

Condițiunile de licitație (caietul de sarcini) se pot primi dela Direcțiunea Uzinelor Electrice Str. Kogălniceanu No. 4.

Cluj, din Ședința Delegației Permanente a Municipiului la 28 Maiu 1929.

Primăria Municipiului Cluj.

Industria morăritului din Banat în criză

Deconiunctura a provocat trei insolvențe în scurt timp

Industria morăritului din Banat a ajuns în mare criză. Astfel în ultimul timp în foarte scurtă vreme a înregistrat trei insolvențe, dintre cari cea mai recentă este a morii

Fraților Zimmermann din Sânt-Ana.

Insolvența morii Fraților Zimmermann s'a produs în urma insolvenței morii „Record” din Jimboia și a morii Fraților Erdős.

Insolvențele se motivează cu grava deconiunctură, care persistă la noi în special în urma faptului, că în legătură cu aprovizionarea infometaților din Basarabia, preturile la noi nu țin pas cu acele din streinătate.

Frații Zimmermann acum șapte ani au luat un împrumut de 3 jum. milioane dela o bancă din Arad.

Acest împrumut în scurt timp s'a urcat la 6 jum. milioane,

cari au fost investite. Înre timp valoarea aranjamentului s'a redus, și în urma uzărei astfel abea mai valorează $\frac{1}{4}$, pe când rentabilitatea morii deasemenea s'a redus, încât întreprinderea a fost nevoită să se declare insolventă.

Pasivele morii Fraților Zimmermann se cifrează la aproape

unsprezece milioane, pe când activele abea se evaluează la șapte milioane și jumătate.

Tratativele pornite pentru aranjarea situației nu s'au încheiat, oferindu-se numai 20 la sută din pretensiuni, dar este vorba să se realizeze o societate pe acții.

A Turul-cipogyar két héten belül beszünteti üzemét

Megirtuk, hogy a Turul-cipogyar felmondott összes munkásainak úgy, hogy a munkások a felmondás napjától számított két héten belül munkánélkül maradnak. Miután ötszázötven munkásról van szó, tárgyalások indultak meg, amelyek a munkaügyi vezér-felügyelő közvetített, de nem vezettek eredményre, mert a gyár igazgatósága

kijelentette, hogy munkásait elbocsátja, utána alapos renoválás alá veszi az üzem, melynek befejezésével újból megkezdheti a munkát. Hogy milyen munkásokat fog felfogadni, még nem tudja. Ennek következtében a Turul-cipogyar két héten belül bizonytalan időre beszünteti a munkát.

A „Dresdner Bank” bukaresti fiókja megszűnik

Megalakult a Banca Internationala Română ötszáz millió lej részvénytőkével

Azok a kombinációk, amelyek már hónapok óta foglalkoztatják a bukaresti pénzügyvilágot, a megvalósulás stádiumába jutottak. A berlini Dresdner Bank már régebben szándékozott bukaresti fiókját román részvénytársasággá átalakítani s az erre vonatkozó tárgyalások romániai, angol hollandi és további

jelentékeny német tőkék bevonásával sikerre is vezettek.

Az új pénzintézet, a Banca Internationala Romana 500 millió lei alaptőkével alakul meg, és magába foglalja a Dresdner Bank bukaresti fiókját, melynek eddigi igazgatója báró Witzleben az új bank vezérigazgatója lesz. Mint értesülünk, az igazgatóság elnökéül Argetoianu a volt liberális földművelésügyi miniszter, alelnökéül pedig herceg Cantacuzino van kiszemelve. A bank nemzetközi jellegénél fogva nem csatlakozik egyik román politikai párt közgazdasági érdekszférájába sem, hanem igazgatóságában pártkülönbség nélkül vesznek részt a román politikai és gazdasági élet reprezentánsai. Említik Franasovici, Manoilescu, Mitileneu és Garoflid volt miniszterek nevét.

A Bank ügyében ezelőtt két

héttel Blanc Aristid is Berlinbe utazott, hogy az új alakulás körül a Banca Marmorosch szerepét is tisztázza, erre vonatkozólag azonban ezideig

végleges megállapodás nem jött létre.

A Banca Internationala megalakítása jelentős lépés Románia pénzügyi helyzetének konszolidálása felé. Elsősorban ez a bank hivatott arra, hogy a külföldi tőke annyit hangoztatott bevonulását elősegítse.

Kolozsvár város polgármesteri hivatala

Cons. 1929—12191 szám.

Hirdetmény

Közhirre teszük, hogy 1929 július 18-án délelőtt 11 órakor nyilvános árlejtést tartunk a kolozsvári villamosmű részére szükséges 9400 kg szigetelőfém tömör rézhuzal szállítására. Ajánlatok a szállítási feltételek szerint zárt és lepecsételt borítékban adandók be.

Az árlejtés az állami számviteli törvény 72—80 szakában előírt feltételei szerint a fenti időben a városi állandó választmány jelenlétében a polgármesteri hivatal ülés-termében tartatik meg.

A szállítási feltételek a városi villamosművek igazgatóságánál Sír Kogălniceanu 4 sz. alatt tudhatók meg.

A városi állandó bizottság 1929 Május 28 Kolozsváron megtartott üléséből.

Kolozsvár város polgármesteri hivatala.

Már történik valami az építkezések érdekében

A kormány speciális bizottságot delegált, melynek előadója Negruțiu luon szenátor lett

Egyik előző számunkban közöltük Joan Negruțiu szenátornak, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnökének nyilatkozatát, aki az építkezési kampány kudarcáról számolt be. Negruțiu szenátor az építkezések megindítása tárgyában több ízben megbeszéléseket folytatott kormánytényezőkkel s e hét elején megint leutazott Bukarestbe, hogy megkezdett akcióját tovább folytassa.

Mint most értesülünk, Negruțiu szenátor akciója részben eredményre vezetett, mert a munkaügyi miniszter egy bizottságot küldött ki, Demetrescu Nicolae miniszteri főigazgató vezetése alatt, hogy tanulmányozza azokat a módosítókat, melyek mellett az építkezések megkezdését meg lehetne indítani. A miniszter ebbe a bizottságba

előadóként Negruțiu szenátort delegálta

s mellé Vasilescu mérnököt, Rusescu és Cernezeanu titkárokat nevezte ki.

Ez a bizottság Demetrescu elnöke alatt már két ízben tartott is ülést. Az első ülésen az elnök bemutatta azokat az

ajánlatokat, amelyeket külföldi cégek olcsó lakások építésére vonatkozólag nyújtottak be. A bizottság tanulmány tárgyává tette az ajánlatokat s mindjárt kiválasztotta azokat, amelyek

legelőnyösebbek pénzügyileg és a leggyorsabban keresztül tudják vinni a kormány építkezést programját.

A bizottság elaboratumot dolgozott ki, hogy azt Raduceanu munkaügyi miniszter elé terjessze, aki a napokban utazott ki Genfbe, hogy a nemzetközi munkaügyi kongresszuson Romániát képviselje. Második ülését ez a bizottság szerdán tartotta.

Ugylátszik, hogy a tizenkettedik órában végre a kormány már belátta, hogy

az építkezési problema megoldását tovább halogatni már nem lehet.

Ehhez jelentős lökést a Gyár-iparosok Országos Szövetségének memoranduma adott, amelyben arra hívták fel a kormány figyelmét, hogy a további halogatás az ország iparára nézve katasztrófális következményekkel járhat.

Ötszázmillió alaptőkével fogja megkezdeni működését a földhitelintézet

A kormány programjának egyik lényeges pontja az ország mezőgazdaságának fölségítése. A kormány ennek a programnak a megvalósítására nagy földhitelintézetet akar létesíteni, amelynek az lesz a hivatása a tervek szerint, hogy

beruházási és rövidlejáratu kölcsönöket nyújtson a mezőgazdák-nak.

A központi földhitelintézetben a külföldi tőkének is jelentős, sőt talán döntő szerepet akar juttatni és Lugosanu jelenlegi párisi utazása éppen ezekkel az ügyekkel van kapcsolatban.

A kormány több külföldi ajánlatot kapott a külföldi tőkének a földhitelintézetben való részvételére. Az egyik ajánlatot a Dresdener Bank tette, ez a lehetőség azonban most az Argetoianu

vezetése alatt megalakult Nemzetközi Bank létesülésével mekhiusult. Az egyik ilyen ajánlat

husz éves monopóliumot kért az összes földhiteli kötvények kibocsátására.

Egy másik angol ajánlat volt a Schroeder-bankháztól és ez a pénzcsoport arra is vállalkozott, hogy garantálja a földhiteli kötvények kibocsátási árfolyamotartását. A belföldi tőke sem fukarkodott ajánlatokban.

A kormány — amint az Lugosanu jelenlegi franciaországi utazásából kitetszik, — úgy látszik a francia ajánlatot foglalkozik a legjobban. A francia ajánlattevő pénzcsoport élén az Ehrlich et Comp. pénzintézet áll. Az ajánlat garantálja az árfolyam szinttartását is. A francia tőkésék úgy gondolják, hogy

a földhitelintézet 500 millió lei alaptőkével kezdheti meg működését,

amelyből husz százalékot az állam, tiz százalékot a belföldi nagy biztosítványintézetek, husz százalékot a nagy belföldi bankok és ötven százalékot az ajánlattevő pénzcsoport vállalna. A kormány az 500 milliót kevesli, míg a franciák arra hivatkoznak, hogy így alacsonyabb kamattal mellett becsát-hatnák a hiteleket rendelkezésre.

Amint értesülünk, a kormány a francia ajánlatot előreláthatólag el fogadja, amely esetben az erre vonatkozó törvény megszavazása után a pénzcsoport azonnal 500 ezer font sterling értékű földhitelkötvényt fog kibocsátani és a kormány rendelkezésére bocsátani.

Felállítják az állami osztályosorsjátékot

A kormány már régebben elhatározta, hogy állami osztályosorsjátékot létesít. A kormány tagjai között ebben a kérdésben tárgyalások folytak, hogy az osztályosorsjáték jövedelme kit illessen. Az osztályosorsjáték felállításának ügye tegnap véglegesen eldőlt azon a tanácskozáson, amelyet Popovici pénzügyi, Vaida belügyi, Madgearu ipari és kereskedelemügyi, valamint Dan közegészségügyi miniszter folytattak. Ezen elhatározták az állami osztályosorsjáték létesítését és azt, hogy ennek tiszta jövedelme a közegészségügyi minisztériumot illeti. A döntés alapján Dan Szevér közegészségügyi miniszter elkészíti az osztályosorsjáték felállításáról szóló törvénytervezetét.

Megalakultak a CFR kerületi kártérítési bizottságai

Megirtuk nemrég, hogy az államvasutak vezérigazgatósága minden kerületi vasutigazgatóság székhelyén egy bizottság létesítését rendelte el, amelynek kötelessége a kártérítési felszólamlásokat és a hibásan felszámított díjtételek visszafizetésére vonatkozó kérelmeket a legrövidebb uton elintézni. A bizottságba a vasutigazgatóságok három ügyszólya egy-egy megbízottát neveztek ki. A bizottságok hetenként kétszer, szerdán és pénteken tárgyalják a beérkezett felszólamlásokat. A bizottság hatáskörébe a tízezer lejen aluli összegek tartoznak, ezekre vonatkozólag a bizottság döntése jogerős, a nagyobb összegekről szóló díjvisszatérítési kérelmek vagy a kártérítési felszólamlások ügyében a bukaresti vezérigazgatóság mellett létesített központi bizottság határoz végérvényesen, a helybeli kerületi bizottság csupán javasolja az elintézés módját. Kereskedelmi körökben a bizottság működése elé nagy várakozással tekintenek, mivel az új intézkedéstől remélik, hogy a CFR-rel szemben felmerült követeléseiket hamarosan megkaphatják, amikhez eddig csak hosszas perlekedés után juthattak.

Megegyezés jött létre a cukorgyárak és a cukorrépatermelők között

Csaknem két hónapig tartó tárgyalások után a cukorgyárak és a cukorrépatermelők között megegyezés jött létre, amelynek értelmében 1929-1930. esztendőre a cukor árát vagononként 11.300 lejben állapították meg. A cukorgyárosok kötelezték magukat arra, hogy átveszik a 36 ezer hektáron termelt cukorrépa mennyiségét. A cukorközpontban tegnap ismét ülést tartottak az érdekeltek, amelyen a cukorrépatermelőkpanaszftemeltek a besszarábiai cukorgyárak ellen, minthogy ezek nem respektálják a megállapodásokat és emiatt az elmúlt évi szerződés sem volt likvidálható. Hosszas viták után a konfliktust sikerült eliminálni és így a cukoriparban helyreállt végül a béke.

100 milioane dolari pentru concesiunea exploataării pădurilor de stat

Marea intreprindere forostieră „Danubia” din Viena, care aparține unui dintre cele mai mari concernce forestiere din Europa Centrală a oferit guvernului român 100 milioane dolari pentru concesiunea exploataării pădurilor statului.

„Danubia” a oferit câte 5 dolari pentru fiecare metru cubic de lemne și, având în vedere că,

în pădurile statului se află cam 20 milioane metri cubici de lemne

bune pentru exploatat, suma în total se cifrează tocmai la 100 milioane de dolari.

Oferta preocupă foarte intensiv guvernul, având în vedere, că

aceasta sumă este egală cu acea a împrumutului de stabilizare

socotită cu acea a împrumutului primit dela consorțiul suedez de chibrituri.

Guvernul, ori cât de favorabilă i-ar părea oferta, are datoria de a decide numai după ce va primi și părerea reprezentanților branșei forestiere române, deoarece de această concesiune depinde existența industriei forestiere și comerțului nostru de lemn.

Banca Chrissoveloni a realizat un profit net de 45 milioane

Nu sunt adevărate știrile prin cari se invedera o criză la marele institut financiar

Unele ziare au răspândit știrile, care invedera o anumită criză la renumită Banca Chrissoveloni din București. Știrile răspândite au fost desminte, arătându-se adevărul.

Cât de absurde au fost știrile răspândite, poate să constate oricine, chiar și din datele bilanțului publicat zilele aceste. În bilanțul de pe anul trecut, Banca Chrissoveloni evidențiază

un profit net de 45 milioane lei,

deci un rezultat splendid, în special, dacă avem în vedere, că și pierderile din anii precedenți au fost echivalente.

În prezent Banca nu are nici un fel de sarcină de amortizație.

Banca Chrissoveloni, după cum se știe, în ultimul timp a realizat mari tranzacții și este sub scutul renumitului institut

„Niederösterreichische Escompte Gesellschaft”

din Viena, care este unul dintre cele mai mari instituturi din Europa Centrală.

Banca Chrissoveloni are întreprinderi, la cari sunt cointeresate mai multe bănci marcante din streinătate. În situația actuală este în cointeresăție și cu marele institut „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” din Budapesta.

În urma celor relatate, în tot cazul este curios, că ziare de altfel serioase, enervează piața financiară destul de neliniștită, lansând versiuni daunătoare.

Versiuni nebazate, lansate, ca și acele, pe cari le-au publicat unele ziare,

contribuiesc numai la periclitarea pieței de altfel destul de nesigure,

prezentându-o defavorabil în fața streinătății.

Traficul combinat român-oriental

Direcțiunea serviciului maritim român a adus la cunoștința administrației cfr. că nu mai poate primi spre expediere transporturi în traficul combinat român-oriental, cu destinația pentru porturile Haifa și Jaffa. În consecință stațiunile căilor ferate au fost avizate să nu mai primească spre expediere, până la noui dispozițiuni, mărfuri destinate porturilor Jaffa și Haifa, în trafic combinat.

A német jegybank is felemelte a diszkonpt-lábat

A Reichsbank 1 százalékkal emelte a visszleszámitolási kamatlábat. A Reichsbank április 25-én emelte fel 6 és félszázalékra a kamatlábat, amelyet most alig egy hónap elteltével újabb 1 százalékkal volt kénytelen felemelni. A német jegybankot a világpiaci körülmények kényszerítették a diszkonptláb emelésére.

Controlul obiectelor fabricate din metale prețioase

„Monitorul Oficial” din 28 Mai crt. a publicat următoarea deciziune a Ministerului de Industrie și Comerț referitoare la controlul obiectelor fabricate din metale prețioase:

Fiecare fabricant, constructor sau importator de obiecte din metale prețioase este dator ca alături de semnul legal distinctiv, să imprime și un număr curent de fabricațiune anuală pe fiecare ceasornic, sfeșnic, icoană, tavă, tacâm, vas, linguriță, mâner de baston, portfolionet sau orice alt obiect fabricat sau importat, pe care se poate găsi un spațiu de 2 mm înălțime și 12 mm lungime pentru aplicarea acestor numere.

Numărul de fabricațiune anuală va fi format din cifrele numărului ce indică ordinea de fabricațiune, despărțit prin o liniuță de ultimele două cifre ale anului în curs. Fiecare obiect va purta un alt număr de fabricațiune anuală. În fiecare an aceste numere încep dela 1. Numerile de ordine vor putea începe dela 1 pentru fiecare categorie de obiecte în parte. În acest caz, categoriile vor fi fixate de direcțiunea generală a măsurilor, greutăților și metalelor prețioase.

Fiecare vânzător de obiecte din metale prețioase este dator a trece în factura ce eliberează cumpărătorului și numerile de fabricațiune anuală obiectelor vândute.

Fiecare profesionist de metale prețioase este dator ca, în conformitate cu art. 11 din regulamentul legii controlului metalelor prețioase să posede și să păstreze, în bune condițiuni, carnetul cu dovezile de depunere la analiză și marcarea obiectelor din metale prețioase ce a fabricat, vândut, etc., cu specificarea numerilor de fabricațiune anuală respective.

Aceste carnetete vor fi puse la dispozițiunea organelor de control de câte ori vor fi cerute.

Értesítés! Ertesitem a mélyen tisztelt vevőközönségemet, hogy az összes tavaszi ujdonságaim, különösen kiemelve a

Burberry Gabardin Trench-Coat-ok kész Homespuns sport-öltönyök

és mértékosztályom legújabb angol szövetei nagy választékban megérkeztek

NEUMANN M.

férfi- és fiu ruhaárúháza, Cluj, Piața Unirii (Főtér) 14.

„VICTORIA”

PRIMA FABRICĂ ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI ȘIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINOR/RUGYAR
Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce: șireturi pentru ghele, trese, șireturi de lama goufrate, șitașuri și diferite articole de pasmanterie de prima calitate	Gyárt: mindennemű cipőfűzőt, lámaszegőt, sujtást, tresset borítást és különböző speciális paszományárut elsőrangú kivitelben
--	--

—: | Telegram: Pasmantéria Victoria | —:—

Societatea de asigurare „Adriatica” din Triest continuă să se desvolte

Institutul a realizat un beneficiu de 12 milioane lire pe anul 1928

Societatea de asigurare „Adriatica” din Triest, în a 90-a adunare generală, care a avut loc zilele acestea, a luat cu satisfacție la cunoștință și bilanțul, care evidențiază a continua dezvoltarea a institutului.

„Adriatica” în prezent are filiale și cointereseții aproape în toate statele mai importante din lume. În România, după cum se știe, de asemenea are filiale, centrala avându-și-o în București.

Institutul în ramura asigurărilor de viață, pe anul 1928

a realizat 1.158.583.929 lire față de 917.008.560 lire din 1927,

pe când asigurări de incendiu a contractat în sumă de 180

milioane 542.618 lire față de 172.252.358 lire din 1927.

Asigurări de transport a contractat în sumă de 33 milioane 690.581 lire, față de 41.478.435 lire din 1927, iar în alte ramuri 46.886.896 lire față de 38.977.659 lire din 1927.

După cum se poate constata din bilanț, institutul a realizat sporuri la fiecare ram, exclusiv cel al asigurărilor de transport.

În urma rezultatului obținut, **profitul societății s'a cifrat la 11.627.672'68 lire**

pe anul 1928, institutul continuând să se desvolte.

Societatea are imobile și palate aproape în fiecare oraș mai important din lume, cari constituie rentabile rezerve.

Ujabb négy fizetésektelenség Nagyváradon

A szünni nem akaró gazdasági krízis hovatovább egyre jobban szedi áldozatait. A nagy megpróbáltatásoknak kitett Váradon ujabb négy fizetésektelenséget jelentettek:

Vezér József Brámer-téri textil divat és kötött-szövöttáru kereskedő cég cca két és félmillió lej passzívával jelentett fizetésektelenséget. A fizetésektelenségben belföldi és külföldi hitelezők vannak érdekelve. Mivel a cég egyik magánhitelezője súlyos feltételeket szabott, valószínűnek látszik, hogy a csőd elkerülhetetlen, annál is inkább, mivel a passzívakkal szemben alig állnak fenn aktívák.

Berger Mór és Tsa „Record” cipőfűző gyára kétmillió lej

passzívával és nyolcszáz ezer lej aktívával jelentett fizetésektelenséget. A cég 30 százalékos egyezséget ajánl.

Adler Sándor kezyüs hatmillió passzívával jelentett fizetésektelenséget, amelyben főleg osztrák és német gyárosok vannak érdekelve.

Fux Izsák textilkereskedő néhány nappal ezelőtt értesítette hitelezőit arról, hogy fizetésektelenségben és nyomban át is alakult Fux Izsák et Comp. céggé. A cégváltozás ellenére több hitelező javára végrehajtást eszközöltek és az áruraktár egy részét a végrehajtó hitelezők el is vitték. A Fux cég passzívái kétmillió lej körül vannak, mivel szemben kisösszegre rugó aktívák állanak fenn.

A trieszti Adriai Biztosító magyarányu fejlődése

Közel 12 millió lira a társaság 1928 évi nyeresége

A trieszti *Adriai Biztosító Rt.* a napokban megtartott 90-ik évi közgyűlésén és megjelentett mérlegében a társaság magyarányu fejlődéséről számol be. Az Adriának ma már a világ összes jelentősebb államaiban vannak fiókjai és érekközösségei, így Romániában is, amelynek központja tudvalevőleg Bukarestben van.

Mérlegében az intézet többek között a következő adatokat tünteti fel, az egyes biztosítási ágazatok fejlődésének illesztésére. Az *életbiztosítás* 1928-ban 1.158.583.929 lirára emelkedett, szemben az 1927. évi 917.008.560 lirának megfelelő biztosítással. A *tűzbiztosítás* összege 1928-ban 180.542.618 lira, az 1917. évi 172.252.358 lirával szemben. A *szállítási biztosítások* 1928-ban 33.690.581 lira, az 1927. évi 41.478.435 lirával szemben. A *betörés, jég és egyéb ágak*

biztosítása 1928-ban 46.886.896 lirára emelkedett az 1927. évi 38.977.659 lirával szemben.

Eszerint az összes ágazatokban kivéve a szállítási ágazatokat jelentős emelkedést ért el a társaság. Ennek a hatalmas fejlődésnek az igazolása egyébként a társaság 1928. évi nyereségkimutatása is, amely szerint az intézet 11.627.672'68 nyereséget ért el. Az intézetnek a világ minden jelentősebb városában vannak hatalmas székházai és objektumai, amelyek rentabilis rezervákat képeznek.

1171 munkaórát vett igénybe az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank csődjének szakértői véleménye

A csődbejutott *Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt.* csődügye közeledik a befejezés felé. A legértékesebb ingatlanok már idegen kézre kerültek, a künlevő követelések behajtása is folyamatba van, sajnos, mindezek az operációk a hitelezőkre közömbösek, mert

a legoptimisztikusabb számítás szerint sem kapnak a hitelezők még minimális kielégítést sem a csődvagyonból.

Mint ismeretes a csőd megnyitásával igyidejűleg a törvényszék *Cioran Sabint*, a Banca Națională főkönyvelőjét küldötte ki, hogy a csődbejutott pénzügyvezetést vizsgálja felül s tegyen jelentést arról, hogy voltaképpen mi idézte elő a pénzügyi bukását. A törvényszék *Cioran Sabint*, a főmeggondnok pedig *Enescu Iuliat*, a Banca Agrară főkönyvelőjét kérte fel szakértői vélemény elkészítésére. A vélemény elkészítése nagy munkát adott,

a bank összes könyveinek szakszerű felülvizsgálása 1171 munkaórát vett igénybe.

A munka most elkészült és ezt a napokban terjesztették be a kolozsvári törvényszékhez.

A 79 oldalra terjedő szakértői vélemény megállapítja, hogy a bank vezetői olyan könnyelműségeket követtek el, amelyek indokoltá tették a pénzügyi intézet bukását.

A szakértők véleménye nem vádol személyeket,

mindenütt csak a bank vezetőségéről tesz említést és a *felelőség megállapítását a törvényszékre bízza.* A szakértők véleménye szerint a betétesek pénzeinek kezelésénél a vezetőség könnyelműséggel járt el s ennek tulajdonítható, hogy az aktívák csak 15.349.857 lejt tesznek ki, ezzel szemben a passzívák összege 75.295.854 lej, vagyis több mint hatvanmillió lej hiányzik. A szakértők precizen nem állapítják meg, hogy ez a hiány milyen üzletek következtében jött létre, azonban tényként állapítják meg, hogy

a betevők pénzéből hatvan millió lej uszott el.

A veszteség legnagyobb részét a *Mercur* szeszgyár emésztette fel, de tekintélyes mértékben növelték a hiányokat a szerencsétlenül végrehajtott devizaüzletek is. Megállapítják a szakértők, hogy voltaképpen nemcsak ez a hatvan millió lej, hanem a tízmillió lejt kitevő

alaptőke is eluszott és hogy a könyvekben kifűntetett künlevőségek jelentékeny része fiktív, vagy dubióz, úgy, hogy behajtásukra nézve nincs semmi remény.

Ezt mondják a törvényszéki szakértők, ezzel szemben az ellenszakértői vélemény még nem készült el; de az valószínűleg mást fog megállapítani.

Comercianții și concordatul preventiv

Propunerile Camerei de Comerț și Industrie din București.

Camera de Comerț și Industrie din București a înaintat ministerului de Justiție o a doua serie de doleanțe exprimate de cercurile financiare, în chestia concordatului preventiv doleanțe pe cari această instituție le găsește întemeiate:

La art. 4 să se prevadă dreptul de intervenție al creditorilor, tocmai pentru a se stabili contradictoriu realitatea situației pe care o prezintă debitorul și a nu se lua deciziuni chiar principale fără a fi ascultați tocmai acei, ale căror creanțe urmează să fie amputate.

La art. 33. Să se scoată restricția din penultimul paragraf cu următorul conținut: „Acțiunea nu poate fi admisă decât după ce judecata va constata

că activul depășește pasivul cu cel puțin 20%.”

Aceasta din cauză că este greu să știe creditorii când debitorii au depășit această cotă și va fi ușor pentru unii să ascundă realitatea.

Plata creanței să se facă în rate trimestriale

înăuntrul termenului de 18 luni,

care credem noi că este cel mai lung termen ce se poate acorda debitorilor, ținând seamă că în acest interval de timp nu plătește nici o dobândă.

Să se adauge un articol care să precizeze că pierderile preventive va fi scăzute la impunerile din beneficiul comercial indiferent, dacă întreprinderea respectivă a făcut sau nu rezerva de 3% asupra creanțelor conform legii contribuțiilor directe, căci ar fi nedrept ca după ce creditorii au suferit paguba

să plătescă și impozită la această pagubă.

Cu această prilej Camera de Comerț cere se dea posibilitatea unei cât mai largi discuții în această importantă chestiune care trebuie privită nu numai prin prisma intereselor debitorilor ajunși în situație grea, dar și din punct de vedere al creditorilor care își văd amenințate creanțele lor.

DIANA sósorsesz, vezérképviselőt „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Noua lege a asigurărilor sociale

0 autonomie cât mai complectă — Organizații regionale — O apropiere între elementul patronal și cel muncitoresc

Interview cu d. prof. Ghiulea, secretar general al Ministerului Muncii

În curând noul proiect de lege al asigurărilor sociale va fi depus pe birourile camerei. Am crezut, deci, de cuviință să informăm pe cititorii noștri de cuprinsul și noile idei ce va aduce această lege în organizația asigurărilor sociale.

Ne-am adresat, deci, în acest scop distinsului secretar general al Ministerului Muncii, dl. profesor universitar Ghiulea, — care, fără a-l complimenta — desfășoară la acest departament o muncă uriașă.

Binevoitor, d-sa s'a pus la dispoziția noastră sacrificându-ne — din timpul d-sale atât de prețios — o jumătate de oră.

— *Cari sunt punctele Dv. de plecare în privința asigurărilor sociale și în special cum credeți Dv. că unificarea — dacă ar fi însoțită de o urcare a cotelor — ar putea să fie aplicată în momentele actuale de grea criză?*

— Ideile principale sunt, ca să introducem o organizație unitară — similară celei din Ardeal — în care patronii împreună cu muncitorii, în chip paritar, să conducă administrația asigurărilor.

— S'a socotit, — și pe drept cuvânt — că nu se mai poate lăsa pe mâna singură a patronilor — aceasta în Vechiul Regat unde nu sunt apărute nici interesele patronilor și nici ale muncitorilor.

— Lucrătorii primesc ajutoare insuficiente, iar primele cotizațiile patronilor sunt întrebuintate la cheltueli de administrație.

— Al doilea punct principal este că

nu se mai poate lăsa gestiunea și controlul întrebuintării fondurilor în aceleiași mâini;

iar ultimul punct este că, nu se poate spera la o bună organizație a asigurărilor fără participarea cât mai largă a celor interesați, într-o administrație autonomă.

— În ce privește cotizațiile, noua organizare nu are intențiunea să le sporească, din contră; din cauza crizei financiare și economice, autorul proiectului,

chiar amână întocmirea asigurărilor la invalizi,

cari ar cere noi contribuții dela patroni, muncitori și chiar dela stat.

— Într-o bună administrație — în special în Ardeal unde ele sunt corespunzătoare unei organizații mai dezvoltate ale asigurărilor muncitorești, — cotizațiile vor fi suficiente nu numai pentru sporirea ajutoarelor dar, chiar pentru preluarea unei cât mai importante părți din cheltuelile administrației, pentru ca drepturile de amestec al Statului în acea-

stă administrație să fie cât mai redusă.

— Ardeleii pot să-și aducă aminte că autonomia asigurărilor sociale a dispărut în acea regiune, atunci, când statul și-a arătat generozitatea luând asupra sa o mare parte din cheltuelile de administrație.

— *Cum înțelegeți Dv. autonomia diferitelor organizații regionale — cari după informațiile noastre — Dv. vroii să le creați prin viitoarea lege?*

— Nu este vorba de organizații regionale, ci, ca și până acum Casele cercuale au un minim de 10.000 de asigurați cari

vor avea o viața autonomă

și cari vor fi federalizate într-o casă centrală, căreia îi va putea folosi după voință serviciile comune pe care această casă centrală le-ar organiza. După mine ar fi ideal dacă s'ar putea înființa mai multe asemenea federale în țară pentru a se satisface mai bine interesele proprii regiunilor și chiar posibilități mai mari de înțelegere.

— Proiectul de lege va ră-

mâne în discuție publică 3—4 săptămâni — după publicarea lui — pentru ca să evedențieze toate interesele pe cari muncitorii și patroni ar voi să și-le apere, în organizarea asigurărilor muncitorești; iar dacă necesitățile vor cere, nimic nu va putea împiedica, ca și alte case centrale să fie înființate în afară de cea din Capitală. Un exemplu: la Cluj, — dacă va fi nevoie, nu vom întârzia de fel cu înființarea unei case centrale.

— *Care este, după Dv., posibilitatea prin aplicarea acestui proiect de lege de a stabili o apropiere între elementul muncitoresc, și cel patronal?*

— Experiența legii asigurărilor muncitorești — în vigoare în Ardeal — ne-a arătat că cea mai bună cale de apropiere între muncitori și patroni pe acest teren este

colaborarea sinceră și nestânjenită în administrarea caselor cercuale.

Această administrație fiind lăsată, în chip paritar, în mâinile muncitorilor și al patronilor, îi interesează în chip egal, îi leagă deopotrivă interese comune și îi silește la o înțelegere reciprocă în organizarea și în funcționarea unei instituții care apără atât interesele muncitorești cât și pe cele ale patronilor.

Mulțumind d-lui secretar general, pentru bunăvoința arătată nouă, credem că i-am produs exact declarațiile.

S. Milea

Nagy áresés a budapesti gabonatözsden

A gabonatözsden néhány hete folyó nagy spekulációk tegnap majdnem pánikra vezettek. A spekuláció egész áprilisban és májusban rémhíreket terjesztett a gazdákat ért károkról, a mostani igen kedvező időjárás azonban rácsáfolt a hírekre és a tartott gabonárak hirtelen inogni kezdtek. Az áresésre kihatással voltak azok a külföldi hírek, amelyek az amerikai gabona nagy áresését jelentették és amelyek arról szóltak, hogy az argentinai és kanadai buza rövidesen előzönlí egész Európát. Az amerikai nagy ex-

portócégek mindenképen el vannak arra szánva, hogy gabonafölöslegeiket Európában helyezték el és így az időjárásra alapuló spekuláción kívül az áreséseknek komoly kereskedelmi alapja is van.

Félő, hogy ya budapesti bész a romániai piacon is éreztetni fogja hatását. Elvárható azonban, hogy a kormány nemcsak az esetleges spekulációt fogja elfojtani, hanem az ország mezőgazdasági érdekeit is kellő eszközökkel és kellő eréllyel fogja megvédeni.

Primăria Municipiului Cluj

No. 12190—1929 cons. *

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că la data de 18 Iulie 1929 ora 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate pentru furnizarea a 3400 kgr. sârma neizolată de cupru electrolitic, necesare Uzinelor Electrice ale Municipiului Cluj, conform specificațiilor din caietul de sarcini.

Licităția se va ține în conformitate cu dispozițiunile Art. 72—83 din Legea Contabilității Publice, la data de mai sus înaintea Delegației Permanente în sala de ședință a Primăriei.

Condițiunile de licitație (caietul de sarcini) se pot primi dela Dir. Uzinelor Electrice Str. Kogălniceanu No. 4.

Cluj, din ședința Deleg. Perm. a Municipiului ținută la 28 Maiu 1929.

Primăria Municipiului Cluj.

A vetések állása

Egyenlőtlenül fejlődnek a vetések az egyes országrészekben

Az egyes területekől érkezett jelentésekből megállapítható, hogy az ország legtöbb vidékén bő eső volt. A vetés általában nagyon szépnek mutatkozik és egyes helyen már megkezdtek a kapálást és gyomlálást.

Beszarábiában általában az őszi vetés jól telelt, kivéve néhány megyében, ahol a vetést nem fődte megfelelő hórétteg, a buza és árpa jelentékeny károkat mutat fel a fagy következtében. Thigina, Ismail és főleg Cetatea Alba megyékben

az őszi vetés több, mint 50%-a elveszett és helyettesíteni kellett tavaszi vetéssel.

Moldovában a májusi esőzés kiadós volt és az egyes helyekről jelentett jégeső nem okozott károkat. Az őszi vetés állása az északi részen és a hegyes megyékben kielégítő, azonban némely helyen az őszi buzavetést helyettesíteni kellett. A tavaszi vetés — bár elkésletten — de normálisan ment végbe és az egész bevethető területet igénybe veszi.

Manteniában és Olteniában az őszi vetés általában kielégítő. Az őszi buzavetés a fagy folytán körülbelül 5—10% veszteséget szenvedett néhány megyében, másokban 20—30%, egyes helyeken 40% és van három megye, ahol 60% a veszteség. Az árpavetések vesztesége 20—30%, helyenkint 40—60%, sőt 70—80% is.

A repce teljesen elvesztettek tekinthető

A tavaszi bevetés serényen folyik általában kedvező feltételek mellett.

Dobruzsában az időjárás kedvező a tavaszi vetésnek. Az őszi buzavetés jórészen megsemmisült és helyettesíteni kellett tavaszi vetésekkel.

Erdélyben és a Bánátban az esőzés elegendő volt a vetések normális fejlődéséhez. A havazás és jégeső csak jelentéktelen károkat okozott. Az őszi vetés általában igen jönnek mutatkozik, a tavaszi bevetés serényen zolyik és kedvezően fejlődik.

Infiiințarea loteriei de stat

A avut loc la ministerul de finanțe o conferință la care au participat d-nii Vaida-Voevod, ministrul de interne, M. Popovici, ministru de finanțe, V. Madgearu, ministrul industriei și comerțului și Sever Dan, ministrul sănătății publice. S'a discutat chestiunea infiiințării loteriei de stat și s'a decis ca această loterie să ia ființă chiar la 15 Iunie. Loteria se va infiiința pe seama Ministerului Sănătții. D. Madgearu a propus ca să fie exploatată pe baza legii de comercializare. S'au cercetat deasemeni și pretențiunile ridicate în această privință de casa Schroeder, și s'a hotărât ca chiar peste aceste pretenții loteria de stat trebuie să ia ființă.

Javuló tendencia mutatkozik a készbőrárúpiacra

Változatlan árak mellett kedvezően alakul a nyári szezon lanyhuló árak mellett szagnál a nyersbőrpiaci forgalom

Az európai készbőrpiacra a legutóbbi számolónk óta jelentős változás lott be, amennyiben az érdeklődés az egész vonalon, ha egyelőre vonatottan is, megindult. A bőrgyárak tevékenysége, az előbbi hónapokhoz viszonyítva, élénkült, bár ez nem jelenti még a piac gyökeres javulását, amely csak akkor következhet be, ha a tömegek fogyasztóképessége nő és a cipőfogyasztás emelkedik. Ugyanez a helyzet a belföldi piacon is, hol a május hó második fele sokkal kedvezőbb a szakmára nézve, mint április volt.

Az árak az egész vonalon tartottak,

esupán a talpbőr ára jelez jelentősebb lanyhulást, ami a nyersbőrárak újabb esésére vezethető vissza. A nyári időszak beálltával élénkebb tevékenységet fejtenek ki a importőrök, akik főleg

divatbőrökből hoznak be jelentősebb mennyiséget.

A belföldi készbőrpiac helyzete a legutóbbi hetek alatt nyugodtnak mondható. Újabb fizetésképtelenségek ugyan fordultak elő, azonban ezek a

piac kedvezően alakuló üzletmenetét nem befolyásolták.

A belföldi nyersbőrpiacra

tartós az üzlettelenség. Annak ellenére, hogy a vágásokban már némi szünet állott be és így a kínálat szemmel láthatóan esőkent, a termelőknél levő készletek még ma is nyomástól foghatnak az árak alakulásra. A nyersbőrárak ma már, úgy látszik, elérték mély pontjukat, amennyiben az árak már alatta vannak a husáraknak. Szakkörök véleménye szerint nem várható, hogy a nyersbőrárak hanyatlásában szünet álljon be, mert a fogyasztás még mindig esőkent és így a bedolgozó gyárak sem dolgoznak teljes kapacitással.

A belföldi nyersbőrárak 15—30 százalékkal hanyatlottak az év első felében. Az alacsony árnívó ellenére a romániai nyersbőr még ma sem exportképes, pedig a jelenleg még fennálló kiviteli illetékek ezt egyébként lehetővé teszik. Irányárak: szópóbor 56—58 lej, növendókmárha 42—44, marhabőrök 33—34 lej per kg.

Szakmai konferenciát tartanak Brassóban az erdélyi és bánági fém- és épületvasalás gyárosok

A szakmai gyárosok egységes megnevezéssel hozzák forgalomba gyártmányaikat

Az erdélyi és bánági fém és épületvasalás gyárosok május 19-én a femesvári Kereskedelmi és Iparkamara üléstermében értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy az összes fém és épületvasalás gyártmányaikat egységes árumegeve-

zéssel fogják forgalomba hozni. Az érdekközösség teljes kiépítése érdekében a szakmai értekezlet elhatározta továbbá, hogy június 9-ére Brassóba nagyülést hív össze, ahol az összes szakmai kérdéseket megvitatják az érdekeltek.

FAPIAC

Vigasztalan a helyzet a belföldi fapiacra

Már nem csak a kemény- és tűzifában érezni a krízist, hanem az eddig némileg foglalkoztatott puhafaszakmában is

A román fapiac helyzete vigasztalan. A középeurópai fakrízis lehúzódott a balkán államokba s most adja ki Romániában minden erejét. Sem a keményfa, sem a puhafapiacra nincs üzlet, a tűzifapiacra pedig egymást pusztítják olcsó áraránylataikkal a kereskedők.

A román fapiacot a nemzetközi viszonylatok romlásán kívül a nagy pénzkrízis és az építkezési hiány determinálja. Nincs építkezés, nincs kereslet, nincs élénkség a piacon.

A puhafapiacra

egy hónappal ezelőtt még felendülést reméltek a kereskedők és termelők. A tavaszi szezon április kezdetén szokott megindulni, az építkezésekkel egyidejűleg és pillanatnyilag az volt a helyzet, hogy a szezon jól fog indulni. Am ezek a remények elhervadtak, mert a várt építkezési kampány nem indult meg és ennek elmaradását sem tudja pótolni.

A belföldi forgalom rendkívül nyomott,

dencia várható, mert nincsenek nagy készletek.

A keményfapiacra

az utóbbi időben nem állott be kedvező változás. Bükkfában mutatkozik még némi lanyha érdeklődés, különösen külföldi piacra, ahol átmenetileg emelkedett a szükséglet, de ez a helyzet csak rövidebb ideig fog tartani. Az árak továbbra is változatlanok s egyelőre nincs kilátás arra, hogy a helyzet kedvezően fog alakulni.

A tűzifapiacra

az irányzat szilárd és ez a helyzet továbbra is tartani fog annak ellenére, hogy

Balkezes rendelkezéssel még burokratikusabbá tette a kolozsvári városi tanács a közüzemekkel való kereskedelmi érintkezést

Megemlékeztünk arról, hogy az állami és városi kezelésben álló kereskedelmi jellegű üzemek vezetésében a kormány a kommercializálási törvény megváltoztatása által jelentős könnyítéseket és praktikus rendszert akar bevezetni. Az új rendszer 1930 január elsején fog életbelépni és célja elsősorban az, hogy

az állami és városi üzemek érintkezését a magánfelekkel megkönnyítse.

Az egyes városok saját üzemeknek és vállalataiknak kereskedelmi szellemben való átszervezése érdekében, az erre vonatkozó törvényes rendelkezésnek megfelelően bizottságokat létesítettek, amely bizottságoknak az a feladatuk, hogy tanulmányozzák a kérdés praktikus megoldását és tegyenek erre vonatkozó javaslatokat az illető város vezetőinek.

Mint minden városnak, úgy Kolozsvárnak is vannak saját rezsiben működő vállalatai, amelyek közül első helyen szerepelnek a városi villamosművek és a vízművek. Az interimár bizottság nemrégiben ugyancsak bizottságot nevezett ki ezeknek az üzemeknek kereskedelmi szellemben való vezetés átszervezésének tanulmányozására. A bizottság pár nappal ezelőtt már be is fejezte munkáját, azonban a legnagyobb meglepetésre nem hogy a jelenlegi burokratikus vezetés enyhítésére, illetőleg

egyes kereskedők dobják az árut,

hogy pénzhez jussanak. A reális számítás szerint a bükkfá ára 1600 lejnél alacsonyabb nem lehet egyes kereskedők mégis 1520—1560 lejben tesznek ajánlatokat, holott jelentős készletek az állomásokon nincsenek. A tavalyi tél az összes készleteket felemésztette s emiatt a ma forgalomban lévő tűzifa már 1928—1929 téli döntés.

A szállítási viszonyok javultak, a vagonhiány megszűnt, ezeknek azonban most kevés hasznát veszik, minthogy tűzifában minimális a forgalom.

megváltoztatására tett volna javaslatot, ellenkezőleg

egy olyan rendszer életbeléptetését javasolta, amely a városi üzemekkel üzleti kapcsolatban álló szállító vállalatok helyzetét nagymértékben megnehezíti.

Ez a javaslat a városi számvevőség egyik vezető tagjának, Rusu főkönyvelőnek az interviójára született meg és, — bár érthetetlen és a kommercializálási törvény szellemével nem összeegyeztethető, — az interimár bizottság már érvesnyesítette is.

Az interimár bizottság ugyanis olyan rendeletet adott ki, amely szerint a jövőben

a városi üzemek saját hatáskörükben semmiféle kifizetéseket nem eszközölhetnek

és minden követelést, amelyet a magánvállalatok, vagy felek igényelnek valamely városi üzemmél szemben, a városi központi pénztár likvidálja.

Hogy ez a centralizáció a gyakorlatban mit jelent, azt legjobban azok a cégek és magánfelek tudják, akiknek már volt dolguk a várossal. A Caseria Centrala-nál ugyanis, a városi vezetők jóvoltából, soha nincs elegendő pénzkészlet, sőt gyakran megtörténik, hogy a központi pénztár kasszái egészen üresen tátonganak. A szállító vállalatok eddig is csak nehezen tudták pénzüket megkapni a városi üzemektől, most pedig miután az interimár bizottság ezt a rendelkezést kiadta,

még nehezebben juthatnak majd követeléseikhez.

Az ilyen rendelkezések kibocsátása semmi esetre sem tünteti fel az interimár bizottságot kedvező színben és a könnyen gyanúsító polgárság ebben is burkolt célzatot fog látni. Az interimár bizottság saját reputációja érdekében jól teszi, ha ezt a balkezes rendelkezést azonnal hatályon kívül helyezi és addig is, amíg a kommercializálási törvénynek megfelelő átszervezése megtörténik az adminisztrációban, meghagyja a követelések kifizetését az illető üzemek hatáskörében.

Kolozsvár város polgármesteri hivatala

Cons. 1929—12190 szám.

Hirdetmény

Közhirre teszük, hogy 1929 július 18-án délelőtt 11 órakor nyilvános árlejtést tartunk a kolozsvári villamosmű részére szükséges 3400 kg elektrolitikus csupasz rézhuzal szállítására. Ajánlatok a szállítási feltételek szerint zárt borítékban lepecsételve adandók be,

Az árlejtés az állami számviteli törvény 72—83 szakaszaiban előírt feltételek szerint a fenti időben a városi állandó választmánya jelenlétében, a polgármesteri hivatal üléstermében tartatik meg.

A szállítási feltételek a városi villamosművek igazgatóságánál Str. Kogălniceanu 4 sz. alatt tudhatók meg.

A városi állandó bizottság 1929 május 28-án megtartott üléséből.

Kolozsvár város polgármesteri hivatala.

Műtőasztalok
Kertibutor Vas és Rézbutor
 elsőrendű kivitelben

Vas és Rézbutorgyár
 Timișoara, Elizabetin, Piața Bisericei 2.
 Telefon: 18-31.

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.
 TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
 TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
 Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

„CARMEN“

FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
 ORADEA

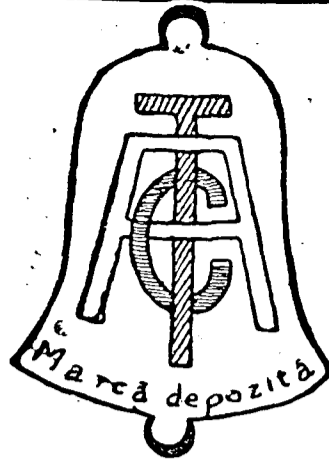
Ajânlja noi luxus, trotteur és gyermekecipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE“

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.
 Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
 (Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és
 magasfeszültségű anyagok. Mű-
 szerek: Hartmann & Braun.
 Szénkefék: Sächsische Dina-
 mobürstenfabrik. Motorok:
 Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgőnycim: RELAIS

Cu această marcă este prevăzută
 fiecare obiect de argint și lux fa-
 bricat în fabrică

„TACĂMUL“ din CLUJ.

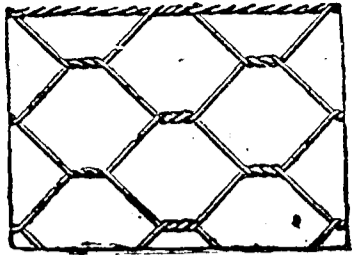
Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
 bijuterii mai bune. Numai pentru revanzători.
 „Tacămul“ fabrică de argintării. Cluj,
 Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82.
 Adresa telegrafică: „Tacămul“.

Ardealul Economic
Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20.—
 Szöveg között cm²-
 ként — — Lei 15.—
 Többi hirdetési ol-
 dalon — — Lei 10.—
 Egy garmond sor Lei 80.—

Többszöröcsavart (hatsarkos)
 horganyozott sodronykerítés-
 fonatok, mindenféle sodrony-
 szövöttek, horganyozott tűs-
 keshuzal, vas- és rézbutorok,
 sodronyágybetétek a legelő-
 nyösebb árakban beszerez-
 hetők:

Pásztori & Heffmann

Brașov,
 sedronyáru, vas- és rézbutor-
 gyárában.

Gyár: Hátulso-ucca 66. Tele-
 fon: 481. Mintaraktár: Kórház-
 ucca 32. Telefon: 428.

Citiți

„Lemnul“

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár
 Marosvásárhely és Nagyváradon. — :-

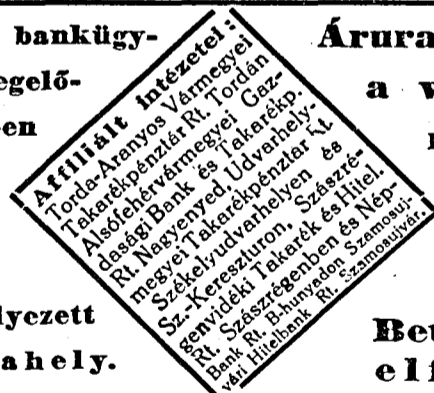
Saját tőkéi 85 millió lei

Minden bankügy-
 letet legelő-
 nyösebben
 végez.

Aruraktárai
 a vas ut
 mellett

Engedélyezett
 devizahely.

Betéteket
 elfogad

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :- Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
 Igazgató és felelős szerk.: } **TRAIAN CHIRILĂ**

Abonamente — Előfizetési árak:

tará pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriali 1200 lei
 Pentru bănci și instituțiuni financiare . . . 2000 lei
 Belföldön egész évre { Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1200 lei
 Bankoknak és pénzintézeteknek 2000 lei
 Pentru străinătate }
 Külföldre } 1500 lei.

Jumătate an { 600 lei
 1200 lei
 Félévre . . . { 600 lei
 1200 lei

Aranyuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm² } 20 lei
 Cimlapon l. oldal cm²-ként . . . }
 In text } 15 lei
 Szöveggoldalon }
 Un sir garmond } 80 lei
 Egy garmond sor }

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal
Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA,
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare.

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Fogalom

a közönség körében az a tisztaság rend és
előzékeny kiszolgálás, melyet

20% engedmény

adása mellett nyújtunk ezen lap előfizetőinek.

Legolcsóbban

nálunk élkezhetsz, mert olcsó árainkból külön
kedvezményképpen (P 1.50-es menüt kivéve)

10 %

engedményt adunk.

Semmi

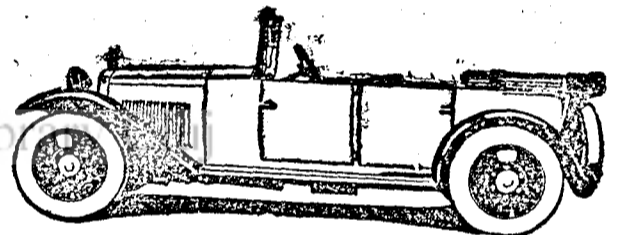
költsége sem az érzéskor, sem az elutazáskor,
mert szemben vagyunk a **Keleti Pályaudvarral**.
Magyaros vendégszeretettel várjuk családi szálló-
dánkban.

Grand Hotel **PARK** Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10 szám.

Minden versenyen vezet, tartósságban utólrhetetlen a

XII. típusu

STEYR-autó!

Tekintse meg és kérjen árajánlatot
a vezérképviselőtől!

Igen előnyös fizetési feltételek!

INDUSTRIA

KERESKEDELMI ÉS IPARI R. T.

TIMIȘOARA, Str. I. C. Brătianu 3. Telefon 9-14,

MÁRCIUSI

B
A
K

DREHER
HAGGENMACHER
SÖRÖK

D
A
C
I
A

SZENT GYÖRGY

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fióktintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkái **36** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.